

Beszámoló a Kémiai Szennyezőanyagok Élelmiszerekben Kódex Bizottság (CCCF) 4. üléséről

Törökország, Izmir, 2010. április 26. - április 30.

I. Bevezető

A CCCF 4. ülésére Törökországban, Izmirben került sor, 2010. április 26. - április 30 között. A bizottsági ülést Mr. Martijn Weijtens vezette, aki a holland Mezőgazdasági Természeti és Élelmiszer-minőségi Minisztérium Élelmiszer-minőségi és Állategészségügyi Igazgatóságág vezető testületének tagja. A tanácskozáson 64 Codex tagállam, 11 nemzetközi szervezet és egy tagszervezet, az Európai Uniót képviselő Főbizottság, (Commission) képviselőjében 182 küldött és megfigyelő vett részt. Az EU tagországok közül 15 vett részt a rendezvényen^[1]. A beszámoló áttekintést ad az ülésen elfogadott, ALINORM 10/33/41

Az ülést Nihat Pakdil úr nyitotta meg Törökország Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési ügyek minisztériuma képviselőjében. Jan Paul Dirkse, Hollandia törökországi nagykövete szintén üdvözölte a rendezvényt és a résztvevőket.

A CCCF 4. ülésével kapcsolatos eredeti dokumentumok megtekinthetők angol nyelven a <http://www.codexalimentarius.net> weboldalon.

II. Előzmények

Az Európai Unió tagországai 2010. április 13-án Brüsszelben tanácsi koordinációs munkacsoport ülés keretében megtárgyalták a Codex ülés napirendjén szereplő témákat, a tagországok és az Unió közötti kompetencia megosztásáról szóló dokumentumot. Az egyes napirendi pontokhoz kialakították a közös uniós álláspontokat, amelyeket az Európai Unió megküldött a Codex Titkárságnak. 2010. április 25-én, az ülést megelőzően, az Elnökség, a tanácskozás titkársága, az Európai Uniót képviselő Főbizottság, Ausztrália, Kanada, Új-Zéland és az USA képviselői megbeszélést tartottak, ahol tájékoztatták egymást a legfontosabb napirendi pontokkal kapcsolatos álláspontjukról. Az informális egyeztetés célja, hogy a vélemények előzetes megbeszélése után könnyebben lehessen a plenáris ülésen megegyezésre jutni.

Az ülés ideje alatt külön in-session munkacsoport tárgyalta meg a JECFA munkaprogramján prioritásként kezelni javasolt, természetes formában előforduló toxinok listáját.

Ezen kívül az ülés hetében került sor a JECFA és a Holland Codex titkárság által szervezett szemináriumra, amelynek keretében a JECFA ismertette a szennyezőanyagok tekintetében alkalmazott kockázat becslést és a tagországoktól kért adatok formátumát.

A Codex ülés hetében három alkalommal került sor helyszíni EU koordinációs ülésre^[2]. Az európai térség nem EU tagországai is meghívást kaptak a koordinációs ülésekre egymás véleményének megismerése céljából. Norvégia és Svájc részt vettek néhány ülésen.

A Codex szakbizottsági ülésen olyan esetben, amikor a téma az EU kompetenciája és a szavazás joga is az Unióé, illetve amikor vegyes a kompetencia de szintén az Unió szavaz, az ülésen a Bizottság illetékes szakemberei szólalnak fel. Azokban az esetekben, amikor a kompetencia vegyes, azonban a szavazás joga a tagországoké, az álláspont a koordinációs

üléseken továbbra is egyeztetett, de az ülésen az elnökség szólal fel azon ország neve alatt, aki az elnökséget adja.

Április 28-án a JECFA titkárság szemináriumot tartott, amelyen ismertették a JECFA munkáját, illetve azt, hogy milyen és milyen formában rendszerezett adatokat kérnek.

III. Főbb eredmények a napirendi pontok sorrendjében

A napirend 1. pontja: Adoption of the Agenda

A napirend elfogadása

A napirendet az ülés elfogadta, figyelembe véve a 11. napirendi ponthoz (Egyéb ügyek), érkezett javaslatokat. Brazília az Ochratoxin-A szennyezés kakaóban lévő mennyiségének vizsgálatát, az USA az élelmiszerek furán tartalmának vizsgálatát, Törökország az aszalt füge aflatoxin tartalmának meghatározását, Irán a rizs arzéntartalmának meghatározását, az Európai Unió az élelmiszerben és takarmányban előforduló pyrrolizidine alkaloidák és azok humán egészségre gyakorolt hatásának megvizsgálását javasolta megtárgyalásra. A Codex titkárság az élelmiszerekben és takarmányokban előforduló szennyezőanyagok és toxinok általános szabvány szerkesztési típusú módosítását vetette fel.

A napirend 2. pontja: Matters Referred to the Committee by the Codex Alimentarius Commission and/or Other Codex Committees/Task Forces.

A Codex Alimentarius Főbizottság és egyéb bizottságok dokumentumaiból adódó ügyek.

- A Bizottság megvizsgálta a Tej és Tejtermékek Szakbizottság a 250-2006, 251-2006 és 252-2006 Codex szabványok módosítására vonatkozó javaslatát és jóváhagyta az előterjesztett részek módosítását.
- A természetes ásványvizek vonatkozásában a CCMAS megvizsgálta a jelenleg használt analitikai és mintavételi módszereket, és azokat jóváhagyásra megküldte a CCCF-hez. A módszerek elfogadása azonban egyben azt is jelenti, hogy a 108-1981 Codex szabvány 3.2.17 – 3.2.20. pontjai alatt felsorolt elemek további vizsgálata szükséges, hiszen azokhoz – a megfelelő mérési módszer hiányában – határérték megállapításra eddig nem került sor. Erre való tekintettel az USA vezetésével – elektronikus munkacsoport alakul az említett elemek vizsgálatára, annak megállapítására, hogy azok minőségi vagy veszélyességi elemek-e és hogy szükséges-e azokhoz határérték megállapítása.
- A Szakbizottság jóváhagyta ónra vonatkozóan határérték alkalmazását konzerv készítményekben (kivéve italokat) a konzerv zöldség – gyümölcs Codex szabványban. Az ólom tekintetében a Szakbizottság nem hoz döntést azelőtt, hogy JECFA befejezné az értékelését.

A napirend 3. pontja: Matters of Interest Arising from FAO, WHO and Other International Intergovernmental Organizations

A FAO, WHO és más nemzetközi, államok közötti szervezetek tevékenységéből adódó ügyek

A FAO és WHO képviselője a következő témákban adott tájékoztatást:

- egy ad hoc szakértői ülésről, ahol a klór-tartalmú fertőtlenítőszer és alternatíváik élelmiszergyártásban való alkalmazásának hasznát és kockázatát tárgyalták; a CX/CF

09/3/3 Rev.1 dokumentumban összefoglalót tettek közzé a témáról, a teljes beszámolót a közeljövőben publikálják.

- a élelmiszerekben található vegyi anyagokra vonatkozó kockázatbecslés elveinek és módszereinek felülvizsgálatáról szóló projektről,
- a WHO Roster szakértői felhívásról, amelyre 2010. július 31-ig lehet jelentkezni,
- egy nemzetközi konferenciáról a Nanotechnológia élelmiszeripari és mezőgazdasági alkalmazási lehetőségeiről, amely Brazíliában kerül megrendezésre 2010. június 20-25. között,
- a JECFA felhívásról a GIFSA (Global Initiative for Food-related Scientific Advice) pénzügyi támogatására,
- a JECFA 72. üléséről, amely 2010 februárjában került megrendezésre.

A napirend 4. pontja: Proposed Draft Code of Practice for the Reduction of Ethyl Carbamate in Stone Fruit Distillates (at step 4)

Útmutató tervezet a csonthéjasokból készült párlatok ethil-karbamát tartalmának csökkentésére

Az útmutató kidolgozása – a német delegáció felvetésére – az előző CCCF ülésen került fel az új munkák közé, amelyet a CAC, a 32. ülésén elfogadott. A német delegáció az ülést megelőző napon egy újabb szövegváltozatot tett közzé, amelyben figyelembe vették a korábbi javaslatukra beérkezett hozzászólásokat. A szövegtervezetet a Szakbizottság részletesen megtárgyalta, de tekintettel arra, hogy az útmutató számos részletkérdése további kidolgozást igényel (így. pl. a réz ionok alkalmazása és annak hatása, az utópárlat újradesztillálásának szükségessége), a Szakbizottság a tervezetet a 3. lépcsőre utalta vissza és azt döntést hozta, hogy **elektronikus munkacsoport alakul** Németország vezetésével az átdolgozott tervezet kialakítására.

A napirend 5. pontja: Proposed Draft Maximum Levels for Melamine in Food and Feed (at Step 4)

Javasolt maximális melamin szint élelmiszerben és takarmányban,

Széleskörű támogatást kapott a tervezetben szereplő 2,5 mg/kg határérték élelmiszerben és takarmányban, valamint az 1 mg/kg határérték por formában lévő bébi tápszerben. Ezek az értékek elfogadásra az 5/8 lépésben megküldésre kerülnek a Főbizottsághoz. Ugyanakkor számos kivétel is elfogadásra került – az EU javaslata alapján – a 2,5 mg/kg érték alól:

- amennyiben igazolható, hogy a melamin magasabb szintje a Cyromazin engedélyezett alkalmazása következtében áll fenn;
- élelmiszerekkel kapcsolatban lévő kontakt anyagok migrációja eredményezi a melamin jelenlét (pl. melaware);
- ha bizonyos takarmány adalékanyagok/összetevők a gyártási folyamatuk eredményeként tartalmazznak melamint (guanidine acetic acid, urea, biuret).

Több tagország is támogatta azt a javaslatot, hogy a fogyasztásra kész folyékony bébi tápszer esetében 0,5 mg/kg határérték kerüljön megállapításra. A Szakbizottság 3. lépésben véleményezésre utalta a javaslatot.

A napirend 6. pontja: Proposed Draft Maximum Level for Total Aflatoxins in Brasil Nuts (at Step 4)

Az összes aflatoxin maximális szintje brazil dióban

A brazil delegáció emlékeztetett a brazil dió sajátosságára: az esőerdőben gyűjtik, és nem művelik. Ez a sajátosság indokolhatja az összes aflatoxin maximális szintjének alkalmazását tisztított és héjas dió esetén, amikor összehasonlítjuk más típusú diókkal. Néhány delegáció, köztük az EU, emlékeztetett, hogy más diók esetében nincs külön maximális szint tisztított és héjas dióra, ezért ezt kellene követni ebben az esetben is. A vita eredményeként megállapításra került, hogy a javaslat 2 határértéket fog tartalmazni: 10 µg/kg héj nélküli, étkezésre kerülő brazil dió, valamint 15 µg/kg további feldolgozásra kerülő brazil dió esetében. A CCCF egyetértett, hogy a javaslat elfogadásra az 5/8 lépésben megküldésre kerül a Főbizottsághoz. A brazil delegáció tartózkodást jelentett be a héjjal együtt lévő brazil dióra vonatkozó döntést illetően.

A napirend 7. pontja: Proposed Draft Revision of the Code of Practice for the Prevention and Reduction of Aflatoxin in Tree Nuts (additional measures for Brazil nuts) (at Step 4) ***A famogyorófélek aflatoxin tartalmának csökkentésére, kialakulásának megelőzésére készített Gyakorlati Útmutató tervezet felülvizsgálata***

A Szakbizottság azt a döntést hozta, hogy a famogyorófélek aflatoxin tartalmának csökkentéséről, kialakulásának megelőzéséről szóló Útmutatóhoz csatolnak egy brazil dióra vonatkozó mellékletet és ezt végső jóváhagyásra 5/8 lépésben megküldi a Főbizottságnak.

A napirend 8. pontja: Proposed Draft Maximum Levels for Fumonisin in Maize and Maize-Products and Associated Sampling Plans (at Step 4) ***A kukorica és kukorica alapú termékek fumonizin tartalmának tervezett maximális határértéke és az ehhez kapcsolódó mintavételi terv***

Általános egyetértés alakult ki a Szakbizottságban arra vonatkozóan, hogy szükség van a kukorica és kukorica alapú termékek fumonizin tartalmára vonatkozó határérték megállapítására, azonban a Szakbizottság célszerűnek tartotta megvárni a FECFA értékelést (várhatóan 2010. június) és azt követően folytatni a munkát.

A napirend 9. pontja: Discussion Paper on Mycotoxins in Sorghum ***Vitaanyag cirok mikotoxin tartalmáról***

Az elektronikus munkacsoportot korábban Tunézia vezette a témában. Megállapították, hogy néhány mikotoxin, pl. a fumonizin és az aflatoxin hozható összefüggésbe a cirokkal, de a jelenlétüket számos tényező befolyásolja, többek között a klimatikus viszonyok. Tunézia erre az ülésre nem nyújtott be aktuális dokumentumot. Mivel több tagország is jelezte, hogy szeretnék, ha a téma továbbra is napirenden maradna, ezért Szudán vállalta, hogy folytatja a megkezdett munkát, és a következő ülésre néhány más tagország segítségével elkészíti a tárgyalási dokumentumot.

A napirend 10. pontja: Priority list of Contaminants and Naturally Occuring Toxicants proposed for Evaluation by JECFA ***A JECFA részére javasolt prioritási lista a szennyezőanyagokról***

A témában in-session munkacsoport dolgozott Hollandia vezetésével. A CRD 2 dokumentum szerint a jelenlegi prioritási listán 3 anyag szerepel: a DON a furán és a perklorátok és a 3-MCPD észterek. A 3-MCPD észterek kutatásai folyamatban vannak, előzetes eredmények 2009 végére, végleges eredmény 2010 végére várható. 3-MCPD észterek a prioritási listán maradnak előnyt élvezve a többi anyaggal szemben.

A prioritási listára kerülnek továbbá a fumonizin és a ciano-glükozidok (élelmiszerben és takarmányban), valamint a kadmium és az ólom. Az utóbbi kettő a 2010. júniusi 73. JECFA ülésen kaphat előnyt.

A napirend 11. pontja Other Business and Future Work Egyéb ügyek és további munka

A Szakbizottság megállapodott abban, hogy 2 új munkára vonatkozó javaslatot küld meg a főbizottsághoz. Ezek közül az egyik a szárított füge aflatoxin tartalmára vonatkozó határérték kidolgozása Törökország vezetésével, elektronikus munkacsoport felállításával. Törökország ígéretet tett arra, hogy figyelembe veszi a füge jó gyártási gyakorlatára vonatkozó útmutató alkalmazása után keletkezett adatokat is. A másik munka pedig a gabonában előforduló DON határérték megállapítása Kanada vezetésével.

További elektronikus munkacsoport felállításáról született döntés, amely munkacsoportok tárgyalási dokumentumokat állítanak össze a következő ülésre az alábbi témákban:

- Rizs arzén tartalma, Kína vezetésével
- Kockázat menedzsment útmutató arra vonatkozóan, hogyan kell új kockázat becslési módszerekkel nyert adatokat kezelni, USA vezetésével
- Ochratoxin-A kakaóban, Ghana vezetésével
- Pyrrolidín alkaloidák vizsgálata élelmiszerben és takarmányban, Hollandia vezetésével
- Az élelmiszerek és takarmányok szennyezőanyag és toxin tartalmára vonatkozó általános szabványban található áruk leírása, az EU vezetésével

Arról is döntés született, hogy az USA összeállít egy tárgyalási dokumentumot az élelmiszerekben előforduló furánra vonatkozóan a következő ülésre.

A napirend 12. pontja: : Date and Place of the Next Session

A következő ülés ideje és helye

A Szakbizottság azt a tájékoztatást kapta, hogy a következő ülésre 2011 márciusában kerül sor Hollandiában.

IV. Összefoglalás

A 4. CCCF Szakbizottsági ülés az EU és tagországai számára általában véve pozitív eredménnyel zárult. A döntések többsége összhangban volt mindazzal, amit az EU a tárgyalási álláspontjában képviselt, illetve a módosítások az EU számára is elfogadhatóak voltak. Ez a pozitív eredmény nem utolsó sorban az alapos előkészítésnek és a QUAD országokkal történt egyeztetésnek volt köszönhető.

A következő Szakbizottsági ülésig több elektronikus munkacsoportban kezdődik munka, ezek közül 3-ban az EU, illetve EU tagország a témavezető. Körültekintő egyeztetést fog igényelni a száritott fügére kezdeményezett új munka vonatkozásában az EU álláspont kialakítása.

Készítette:

Palotásné Gyöngyösi Ágnes

FVM

Élelmiszerlánc-elemzési Főosztály